

Mlado Jutro

Štev. 23

Nedelja, 2. junija

1935

Gustav Strniša:

Med pritlikavci

Mene je mati preveč razvadila, vse mi je dovolila, kar sem hotela, v vsem mi je ustregla in me raznežila.

Nekega dne je naščuvala hrastove razbojnike, da so odvedli Čižkove starše, česar se je kasneje kesala. Zahtevala je, naj starše izpuste, pa so se z nje norčevali.

Potem je dejala Čižku:

»Ti misliš, da sta tvoja očka in mati mrtva, pa še vedno živita, veruj mi! Razbojniki ju sicer niso hoteli izpustiti, čeprav je to zahtevala moja mati. Ker jim ni dala miru, saj sta se ji starša smilila ker so ravnali roparji grdo z njima, jim je jela nagajati s svojimi čarovnijami.

Razbojniki so bili jezni, pa so zaprli mater in še mene ter zahtevali od nje, da jih nauči čarati.

Nekaj časa sva bili skupaj v mračni ječi. Toda moja mati je premogočna čarovnica. Roparji je niso mogli zadržati. Ko je neko noč zaskovikala nad ječo stara sova, je moja mati odvrnila:

»Jaz sem sova splavam v zrak, kdor lovi me je bedak!«

In že so ji zrasle peroti. Pognala se je na visoko okno, ki dotlej še ni bilo zamreženo. S kljunom je zdrobila šipo in zletela v prostost.

Tudi tvoja starša je rešila. Oče je zvezal iz rjuhe vrvi, sova je prihrdila k oknu in pomagala staršema kvišku.

Jaz sem bila poslednja. Ker sem bila preveč razposajena, sem se na vrvi kar gugala kakor na gugalnici. Takoj me je doletela kazen za mojo lahkomišelnost. Vrv se je razvozljala, padla sem nazaj na tla in obležala nezavestna.

Praden mi je mogla mati pomagati, so pritekli roparji, kjer so me našli v nezavesti in razbito okno.

Odslej budno pazijo na mene, okno so zamrežili in zaman me skuša moja mati rešiti.

Snoči so privedli vaju. Lahko mi pomagata. Rešita sebe in še mene! Moja mati vama bo zelo hvaležna!«

»Tvoja mati je ona čarovnica, ki je odnesla mojo sestrico Rožico!« je kriknul Murček.

»Tvojo sestrico?« se je čudila deklica.

»Da, prav njo! Ko je hitela Ježibaba nekdam mimo našega vrta se je spremeni v sovo in odnesla našo milo Rožico.«

»Rešita me! Mati vama bo vrnila tudi tvojo sestro! Rada me ima in vse bo storila samo, da me rešita!« je obetala deklica.

»Ampak strašno grda si!« je kriknul Čižek.

»Grda sem, res sem grda, toda samo zato, da bi me roparji raje izpustili. Pa mi vsa moja grdobija nič ne pomaga. No, tudi jaz sem se že priučila nekoliko čarati in si lahko omislím svojo resnično podobo!« je dejalo dekletce in se jelo kar na lepem tako prisrčno smejati, da ji je na licu vzblestela solza.

Ujela je solzo na dlan in se z njo dotaknila obraza ves čas veselo smehljajoča se.

Dečka sta kar zastrmela.

Pred njima je zasijala deklica čudežne lepote, vsa mila in krasna. Prav nič več ni bila podobna oni bedni umazanki, ki sta jo dečka preje videla.

»Vidita! Taka sem v resnici. Nocoj pride semkaj moja mati, ki me obišče slednji večer. Spremenjena bo v sovo. Občepela bo na zamreženem oknu naše ječe. Ti Murček zleti kvišku in ji povej, da me nameravata rešiti. Pomagala nam bo.«

Dečka sta ji verjela, le stari čarovnici nista nič kaj zaupala vendar sta dekletcu obljubila:

»Samo radi tebe se bova potrudila in bova storila vse kar bova sploh mogla!«

Ko se je stemnilo, je zaprhtalo za oknom, sova je prihitela obiskat hčer.

Murček je hušknil kvišku.

»Prišel sem ti povedat, da nameravava nocoj rešiti sebe in tudi tvojo hčerko!«
Sova je zadovoljno pokimala:

»Skozi mrežasto rešetko ti bom pomolila tenko pilo, ki je tako močna, da prepili vsako železje. V višavi si ne morem z njo pomagati, ker se spremenim v človeka šele tedaj ko se dotaknem trde zemlje. Ti prepili železo, jaz bom prinesla vrv in pomagal boš obema splezati kvišku!

Sova je zaprhutala in že je ni bilo. Kmalu se je vrnila s pilo in vrvjo.

Murček je pričel piliti. Železje se je drobilo kot ajdov kruhek. Okno je bilo kmalu prosto.

Deček je privezal vrv na žebelj pri oknu. Sova je občepela na oknu in čakala.

Murček je zletel v ječo in pomagal deklici, da je laže splezala kvišku. Čižku ni bilo treba pomoči, saj se je kakor veverica pognal po vrvi na okno. Kmalu so se vsi znašli v mogočnih drevesnih vejah.

Tedaj je Čižku počila pod nogo suha vejica. Roparji so se vzbudili in hiteli za ubežniki.

»Ostanite mirni!« je ukazala sova. »Nikoli več nas ne bodo zasledovali ponoči!«

Dvignila je glavo in zaukala visoko in zategnjeno.

Mahoma so se sove odzvale od vseh strani. Zaprhutalo je v zraku. Preden so roparji dosegli naše prijatelje, so jih napadle sove, da so preplašeni pobegnili.

Ko so vsi prilezli z drevesa na tla, je naposled priletela za njimi tudi sova. Skrili so se v hosti, kjer se je sova takoj spet spremenila v čarovnico Ježibabo. Dolgo je ogledovala Murčka in nekaj godrnjala, rekla pa ni nič.

Naposled se je menda nekaj premislila, kajti pričela je govoriti:

»Nikjer ne iščita Čižkovih staršev, temveč poizvedita samo za pot, kjer domujejo Murčkovi. Preden pa odpotujeta k njim, se oglasita spet pri meni. Mnogo veselja vaju še čaka!«

»Sestrico bi rad našel!« je omenil Murček.

»Kar sem ukazala, to storita, ne bosta se kesala! Ne bom pozabila, da si mi rešil hčerko. Dokazal si mi, da si mi vse odpustil in da se mora povrniti dobrota za krivico! In to ti bom poplačala. Tu imata mojo pilo. Sredi gozda je moj dom. Okoli njega bom zasadila živo mejo iz rastline smrdljivke, ki jo razbojniki sovražijo in si nihče od njih ne bo upal

blizu. Ko se bosta vidva vrnila, pa vrzita pilo na tla in recita:

»Ti očisti našo pot,
kar smrdi, naj zadiši!
Naj bo steza, kjer je plot!
Kje čarovnica tiči?«

In že se bosta znašla pred mojo kočjo!«

Ko je to izgovorila, je kar zginila s svojo hčerko vred, ki je še enkrat dečka milo pogledala in se jima ljubko nasmehnila ter komaj slišno zašepetala:

»Na svidenje! Kmalu se vidimo, še preje, kakor si vidva sama mislita!«

Dečka sta prenočila v gozdu na mehkem mahu. Nihče ju ni nadlegoval in dobro spočita sta se zjutraj dvignila.

Čižek je bil zelo dobre volje, kar prekucevati se je začel in se valjati po mahu. Tedaj je zagledal majhno globel in radoveden skočil vanjo ter mahoma zginil.

»Kaj vendar počenjaš?« se je prestrašil Murček in hitel h kotanji ter klical tovariša.

Nihče mu ni odgovoril. Sklonil se je in opazil v tleh luknjo. Nagnil se je prav k nji in spet zavpil:

»Čižek! Čižek! Dobri moj Čižek! Oglašiš se vendar! Pomagam ti! Povej mi, kje si!«

Molk je odgovoril.

Že je Murček hotel zlesti skozi luknjo za svojim dobrim tovarišem, pa se je premislil in si dejal:

»Če se spustim tudi jaz za njim v luknjo, ki je zelo ozka, ne bom mogel razpeti peroti in sva morda oba izgubljena. Potem pač ne bo nikogar, ki bi našel najine starše in mojo sestrico Rožico! Raje ostanem tu in bom čakal ter oprezal in skušal tovarišu pomagati. Živ se pač ni mogel vdreti v zemljo.

Zletel je na bližnji hrast, ki je bil daleč oddaljen od onega, na katerem so bili roparji.

Na hrastu je ždela veverica, ki ga je boječe opazovala.

»Ej, ne glej me tako nezaupljivo ti gozdni dimnikarček, ki ometeš vsako duplo s svojim repkom!« se je pošalil deček.

»Kaj počenjaš in kdo si?« je poizvedovala veverica.

»Palček Murček sem, za morjem sem doma!« ji je razodel deček in jo prosil, če sme prenočiti na hrastu.

»Le ostani če hočeš! Naseli se v mojem prejšnjem domu! Samo glej, da mi ne pospraviš vse zaloge!« ga je opozorila veverica.

Dalje prihodnjč

Ami :

Tadek — „Veliki vseznalec“

Tisti, ki bo še kaj pisal o Tadku, nikakor ne bo smel preskočiti znamenitih dogodkov, ki jih je sprožil Tadek v družbi mlajšega bratca Jerka, ko sta bila na počitnicah pri teti Netki. Dve leti bo tega, ko je bila pisala Tadekovi mami, da bi dva vzela na počitnice, saj ve kako težko je življenje v številni družinici revnega rudarja, zdaj pa še posebno, ker ga je v rovu zasulo in je taka kriza. Kar prideta naj, denar za vožnjo bo prišel s pošto.

V revnem stanovanju je nato zavladala dvodnevna revolucija, ker je zdaj hotel vsak izmed sedmih k teti, a je bilo prostora samo za dva. Sosedje so se lahko na lastna ušesa prepričali, kdo je bolj potreben, priden, kdo ima najlepši jezik, najmočnejše pesti in kdo najpretresljivejše joče. Če bi šlo seveda po pravici, bi pridrli k teti vsi, a teta je daleč, denarja samo za dve vožnji. Ko je v homatije posegla materina roka, da je odločila z bog ve kako težkim srcem, naj se pripravita Tadek in Jerko, je sledila strahovito pretresljiva glasba, potem pa nenaden, do dna užaljen molk petih zaostalih ptičkov, ki so posedli v kote in gledali odhod. Verjemite, bridko, bridko.

Teta Netka, že priletna se je razveselila dveh nemirnih žarkov okoli sebe. Sin njen se je že pred leti preselil v mesto, kjer je bil profesor in tako je doslej samevala, kajti od rajnega moža je imela le tega in pa prijetno domačijo s senčnim sadnim vrtom. Sin je sicer vsako leto prišel na počitnice, a prav to leto je moral na študijsko potovanje. Zatorej bi ostala sama in je morala najti nadomestilo. Če bi pa le malo slutila, kaj vse bo morala doživeti v tej kratki dobi, bi si bila temeljito premislila. Kar poglejmo.

Prvi dnevi kakor v rajju. Namreč za Tada in Jerka. Vsega v izobilju in teta najboljša roka na svetu. Vsega jima je delila kar je pozelelo srce. Vidno sta se debelila. Koncem prvega tedna pa je že vpadlo njuno zanimanje za zemeljske dobrote in zahotelo se jima je zabave. Doslej sta si ogledala vse priltične sobe, kurnico kjer sta si iz kurjih repov izposojala peresa za indijanski nakit, skratka, našla sta tega in onega dovolj za najbolj zanimiva razmotrivanja. Le ključa v podstrešje nista na-

šla. Tja ju je vleklo kot nobena reč. Teta pa je ključ skrivala in to je bil povod, da sta si v prebujni domišljiji naslikala tam gori tisto, kar sta pogrešala tu doli. Oprezovajta sta toliko časa, da sta izmaknila še ključ iz zakienjene omare in se nekega dne, ko je teta odšla v trg, splazila v podstrešje. Kdo pa popiše njuno razočaranje. Sama stara oprava je stala pod opeko. V predalih nič, vrh omar nič, spodaj nič. Ze sta se odpravljala, ko je Tadek preskočil nizek zidek in koncem podstrešja, kjer je domneval kakšen zadnji nič, pa je tamkaj stala velika skrinja. Čez pol ure, ko so odpovedali vsi ključ, kar sta jih mogla najti v hiši, je izpregovorila zadnjo besedo stara klanfa, s katero sta udrila v kovčeg. Pokrov je odletel in notri pa take reči, da se je na prvi pogled obetalo toliko, pretoliko in sta se pognala oba hkrati v rokami med neznanе zaklade. Odkrila sta namreč skrinjo, v katero je teta shranila profesorjeve igrače in knjige izza študentovskih let. Tu so bile razne knjige o metuljih in hroščih, polne barvastih slik. Metuljnica, škatlje z iglami, razpetimi metulji in otrdelimi hrošči. Ne, to ni kaj posebno zanimivo. Proč s tem in štiri roke so kopale naprej. Spodaj tile zvezki, marš po tleh! Saj če bi raziskoval na primer Tadek sam, ali pa Jerko sam, bi šlo bolj počasi in z večjim spoštovanjem. Ali tu je zdaj nastalo vendar vprašanje, kdo bo najprej našel karsikoli najbolj znamenitega. In pod vplivom te raziskovalske gorečnosti so se zvezki, knjige, metulji in drugo spreminjali v žalostne razvaline okoli kovčega. Kdo bo zdaj mislil na tetin preplah, ko bo našla tako razdejanje. Le naprej!

In končno. Prav na dnu. Prekrasne stekleničice s čudno vsebino. Vse so zamašene s steklenimi zamaški, nekatere imajo zelo široke vratove. Vrh tega prečudnega zaklada, ki jima je vzbujal tesno grozo in neugasljivo hrepenenje, je ležala debela knjizica:

»Mali vseznalec ali zbirka lahko izpeljivih poizkusov iz fizike, mehanike, aritmetike in glumarstva, smešnic, zastavic z navodilom o punktiranju ali geomanciji.«

Pod tem napisom pa pisano barvasta slika, ki predstavlja čarodeja s ko-

ničasto črno brado, v desni roki krožnik in na njem, o groza, odsekano glavo, v levi pa dolg, še krvav meč. Na tleh obglavljenega človeka, mrtvaško lobanjo na stolčku in druge strašne predmete po tleh in na mizi!

Tadek in Jerko ta hip nista niti vedela, da sta našla nekaj takega, kar je zapečatilo usodo dobre tete Netke, da sta sprožila dogodke, ki so se zagrizli v tetine živce tako, da je morala v bolnico.

Polastila sta se knjižice, zaklenila podstrešje, kajti skrivnostnih steklenic se nista upala dotekniti, prav lahko je notri kaj nezaslišanega, in se v najbolj skritem kotu vrta lotila študija čarovne knjižice. Uspehi so se pokazali kaj kmalu.

Najprej so zmanjkale škarje. To seveda samo na sebi ni žalostno. Ali kar brez vsakega povoda je teta Netka opazila, da manjkajo v njeni spalnici šipe iz oken. Strmelala je v prazen okvir in tekla klicat dečka.

»Ne vem,« se je zlagal Tadek. »Mislím, da jih je kdo potreboval, saj je na svetu veliko revežev. Midva jih nisva ubila.« Ali teti seveda ta razlaga ni zadostovala in zvečer so bile v oknih nove šipe. Naslednji dan je našla črepinje v potoku, kamor je hodila prat. S tesnim srcem je ugibala o tem pojavu. Bile so na prečuden način kakor razrezane v razne oblike, hm. Teta je čutila, da ji nekaj kakor strah gomazi po hrbtu. Toda premagala se je. Nekam čudno znan se ji je zdel ta pojav, a ni vedela, da se je nekaj podobnega zgodilo že pred več leti, ko je njen profesor »študiral« iz »Malega vseznalca«. Tam stoji prav debelo tiskano poglavje: **Kako se steklo s škarjami reže.** V vodi se da steklo s škarjami prav dobro rezati. Ker je največ stekla v oknicah in največ vode v potoku, sta čarodeja izvedla ta poizkus kar bolj temeljito. Skrhalo sta škarje, šipa se jim je pa drobila, čeprav v vodi, natančno po navodilu in tiste čudne oblike so nastale takole slučajno. Ali je treba, da teta opazi skrhanne škarje? Ne, in sta jih vrgla v gnojno jamo.

Naslednje dni je našla teta okoli hiše in v raznih kotih vrta steklenice z odrezanimi vratovi. Iz vežne omarice so na skrivnosten način zginile steklenice z bencinom, zmanjkal je spirit, živplenke, vse povsod je bila nevidna roka prestavljala predmete, izmikala iz najbolj zaklenjenih predalov.

Teta si vsega tega ni mogla razložiti. Posumila je oba dečka, ali kdo bi jima

prisodil najmanjše zlo, saj sta se obnašala mirno, pobešala oči če ju je trdo prijela pa sta ji zatrijevala s svetohlinskimi obrazom, da sta nedolžna kakor le kaj. Če je pa teta zginila po opravkih, sta oživela, kakor bi se zgodil čudež. Nepridiprava sta seveda pozabila, da so tetini živci slabo blago in da ne spi po cele noči, vedno premišljajoč, ali naj pokliče na pomoč detektiva, ki naj razkrije hišne strahovalce. In če tega že ni napravila, je vzrok ta, ker je bila v dnu svojega predobrega srca prepričana, da sta tukaj Tadek in Jerko po sredi. Pa sta bila vendar tako ljubezniva dečka. In postrežljiva. In pozorna. Prinašala sta ji iz gozda najlepših jagod v šopku. Teta, ali naj vam kaj pomagava? Teta, naj prineseva blazino na vrt, in naslanjač? Teta, kako je lepo pri vas! Teta, teta, vsa sladka in dobra. — Samo zgolj radi tega ni mogla verjeti v njune vragolije. Sklenila pa je, da bo bolj pazila. Z ljubeznijo in dobro besedo ju je sklenila poboljšati.

Ko je hotela neke nedelje v cerkev je pogrešila majoličasto ruto, drag spomin od rajne matere. Pregledala je vse predale. Rute nikjer. In je tudi nikoli ni našla. Pred kratkim namreč je splavala po potoku v neznane dežele. Prežgana in osmojena na več krajih. Tadek je pa razočaran gledal v poglavje: »Začarana ruta. Vzemí ruto in reci, da je začarana, ker nima ničče take rute, da ne bi zgorela, ako jo zažgeš. Ruta ne zgori, ako jo poprej premočiš z vodo in potlej v špirit pomočiš.« Jerko je bil gledalec in ko je brat vseznalec zažgal majoličasto ruto in je ta zares gorela, je poskušal še on, da. Potem sta začarala kamen v očetni kislini iz profesorjevega kovčega. Moral bi se vrteti sam od sebe. Pa se ni. Potem sta namočila papir v galun. Pa res ni gorel, tudi potem ne, ko se je posušil. Zdaj sta, od posrečenega poizkusa blažena, namočila ves papir iz tetinega zabojčka pri štedilniku v galun in ostanek vode zlila še na drva. Teta Netka se je potem križala z ognjem, kosilo je prišlo na mizo pozno popoldne. Nu, pa to ni bilo najhujše.

Netka je imela veliko veselje s perutnino. Močno se je razveselila ko je začela njena čopka kokati in brž ji je podložila dvajset jajec najboljšega plemenca. Dva dinarja komad. Po otroško se je veselila trenutka, ko zlezajo piščančki iz tesne leče. Med tem čakanjem veselega dogodka sta čarodeja odkrila novo poglavje: »Zeleni piščan-

ci. Namaži jajca z lanenim oljem, pusti jih ležati, da se posuši olje na njih in nje potem deni pod kokljo in videl bo deš, da dobe vsi piščanci zeleno perje. Zelene pasme bo teta na moč vesela, sta mislila. In ker nista našla lanenega olja, sta vzela namizno olje, vanj dela pest lanu in skuhala 'laneno olje'. Ta izdelek je bil sicer nekam gost, po njuni sodbi povsem v redu. Namazala sta jajca in čakala, morda še bolj nestrpno kakor teta, na čudovito zeleno vstajenje. Čas pa je (med drugimi razburljivimi dogodki) potekel. Piščancev pa od nikoder. Slednjič je teta jajce za jajcem ubila in na veliko žalost ugotovila, da so vsa klopotci. Njena žalost ni poznala mej. Uboga teta Netka!

Med tem sta preizkusila poglavje: »Živo jajce.« Nalovila sta pijavk v bližnji mlaki, izpraznila za poizkušnjo par jajec in skozi luknjico dela vanja po eno živo pijavko. Luknico sta potem zamašila z mavcem. Radovedna, kaj si bo mislila teta, sta obe jajci vtihotapila v košarico kjer je teta hranila jajca za dnevne potrebe. Še isto popoldne je teta doživela nekaj nezaslišanega. Za nedeljo je menila zamesiti pogačo in si je postavila košarico z jajci na mizo. In ko je takole pripravljala, glej, se eno jajce začne premikati. Izbuljila je oči in tekla klicat Tadeka in Jerka. Za čudo hitro ju je našla. »Poglejta otroka. Svoj živ dan še nisem videla kaj takega! Tadek, ali veš kaj to pomeni?« — Tadek seveda strmi in bratec tudi. »Ne, kaj takega pa še ne!« — »Gotovo je pišče v jajcu! Kaj vem kako, morda se je izvalil od vročine, ki prihaja zdaj poleti od zunaj in od štedilnika! Poglejmo!« In s tresočimi se rokami je previdno ubila lupino, ki se je pa, za čudo, sama od sebe preklala od vrha do tal in na dnu, kdo popiše zaprepaščenje, se je motala nagnusna črna pijavka. Teta je za hip ostrmela, potem pa se sesedla na stol, skoro nezavestna. Prekletstvo je prišlo nad njeno hišo, kaj drugega si vendar niti ni mogla misliti. Po vsem tem, kar se godi v njeni hiši.

Seveda s pogačo ni bilo nič, grozen glavobol jo je správil že pred mrakom v posteljo. Vseznalcu baš po vseči. Imela sta opraviti važen poizkus in sicer zarediti rake. Prave rake zarediti v hišnem vodnjaku. Ravnala sta se natančno po navodilu. Zdaj so se že pokazali črvički, o katerih govori »Mali vseznalec«. Pred dnevi sta v potoku nalovila pet velikih rakov in jih stolkla v možnarju v močnik. To zmes sta

postavila v leseno, z deževnico napolnjeno posodo. Čez par dni so se na vrhu te malce smrdljive zmesi že pokazali prorokovani beli črvički, ki sta jih poškopila z volovsko krvjo. V kratkem so se poredili in prav to popoldne je potekel predpisani čas. Tekla sta v grmovje, kjer sta hranila ta največji up vseh dosedanjih več ali manj posrečenih poizkusov. Tiho in zavedajoč se znamenitega opravila sta stresla bodoče rake v lepi vodnjak. Zdaj bodo raki rastli, da bo veselje.

Med tem pa je ležala dobra teta z mokro brisačo na glavi v postelji. Mrak se je spustil in ko se je zdajci ozrla po sobi je otrdela od strahu in neznanke groze. Razni kipi, ki jih je tako ljubil njen rajni mož so žareli in migotali v strahotno migetajoči svetlobi. Zdelo se ji je, da se pošastno režijo, premikajo in da se spuščajo z omare proti njej. Z poslednjimi napori je kakor brez uma kriknila na pomoč in padla v nezavest.

Čarodeja sta planila v hišo, kajti spomnila sta se, da sta že dopoldne namazala vse kipe z nekako mešanico od fosforja, kajti pri steklenici gospoda profesorja, ki je, hvala Bogu, nekje daleč na študijskem potovanju, je ležalo na papir napisano navodilo, ki sta ga na preučinkovit način zdaj preizkusila. Našla sta teto v nezavesti, prižgala luči, ker je tudi nju zagrabil strah pred čudovitim učinkom skrivnostne maže. v srcu sta brž sklenila, da bosta pustila namero, zaploditi kače, če pride teta k sebi in se posrečijo raki. O ti uboga teta! Ko je prišla k zavesti, je samo otepala z rokami in skrivala obraz pod rjuhe. Kakor brez uma je klicala na pomoč svojega sina. Počasi se je pa le umirila, kajti pregovorila sta jo, da se ji je najbrž le sanjalo in zdaj da se ji ni treba več bati, ker sta kipe začasno odnesla v podstrešje. Ker sta pa teto iz srca obžalovala, zdaj se jima je prvič zasmilila, sta sklenila poizkusiti zadnjo umetnost in ji napraviti majhno veselje — natančno po navodilu. — In res, ko se je teta drugo jutro vsa potna prebudila, sta že prišla z zajtrkom, kavo in jajci. Teta je s tresočimi se rokami in hvaležnim pogledom, ki je že odpuščal, ubila jajce in ga že nesla k ustom. Takrat se je pa stresla po vsem telesu in široko razprla oči. Na beljaku je stalo napisano, kakor da je kdo začaral in teta je bila vendar malce nagnjena k vražjeverstvu: Ali ste dobro spali? Dobro jutro! — Če ni v tej hiši vse začarano! Kako je prišla pisava

skozi lupino? Začarano je! In od tega groznega spoznanja bi teto kmalu zadela kap. Ali se je v tistem hipu med življenjem in smrtjo spomnila dvajset let nazaj. Ta reč, ta čudež ali kaj, se ji je že enkrat primerila. Njen profesor se ga je bil naučil iz neke male knjižice, ki leži v skrinji v podstrešju! Torej sta jo morala iztakniti ta dva vročeglavca! S tem spoznanjem se je teti vrnil: življenjska sila in kar je sledilo je uničilo visoke naklepe velikega vseznalca, za kakršnega se je že smatral Tadek, seveda na račun tetinega zdravja, tetine majoličaste rute, neštehtih uničenih stvari te doslej tako mirne hiše. Prijela ju je trdo in skesano je prinesel na dan Tadek ono vabljivo knjižico tisoč umetnosti. Izpovedati sta se morala od kraja in zvesto obljubiti, da ne bosta streljala brez smodnika z mehurjem, ki ga napihneš in obesiš v bližino ognja ali peči. Da ne bosta streljala s ključem in vodo. Da ne bosta zaplodila jegulj. Ali kač! Ah, kako težko se je odtrgati od zanimivih poizkusov. Ubila bi kačo, posušila in razrezala na male kosce. Te bi posadila v vlažno zemljo ter jih od časa do časa poškopila s sitasto škropilnico na soncu. In bi se pojavili drobni črvčki, ki bi jih kar hitro poškopila z vodo pomošanim mlekom in bi se v kratkem zaredile popolne kače! Imela sta v načrtu spreminjanje mleka v rdeče mleko. Ali pa »Krv sv. Januarija v Napo-~~li~~«. Zareče oglje držati v roki, ogenj grizti. Goreč čaj. Ali pa »Duhovi, kako jih je prikazovati.« Oh, koliko zanimivih reči sta morala postaviti v kot in skesano obljubiti teti, da ne bosta nikoli več poizkušala (vsaj pri teti ne) takih strašnih reči. Potem sta globoko potrta izročila knjižico in šla čistit okuženi vodnjak.

K sreči se je kmalu potem vrnil profesor in ko je videl, kakšna mu je mati, vsa prepadla in tresoča se od prestanega strahu, jo je prisilil, da je šla z njim v okrevališče nekam v hribe, kjer si je kmalu popravila razrahljane živce. Eh, saj se je že smejala in to je gotovo najboljši znak zdravja in odpuščanja.

Tadek in Jerko sta morala seveda nazaj prej, kot so ju pričakovali. Teta pa ni izdala njenih grehov. Še več, kmalu je priromalo za njima pismo in za pismom se je kmalu oglasil denarni pismonoša, ki je povedal, da jih čaka na pošti tudi velik zabo.

»Da vaju ima pa teti tako rada,« se je čudila mama, »bi si nikoli ne misli-
la.«

Ah, kaj,« je zbočil Tadek prsa. »Znati je treba. Jaz sem veliki vseznalec. Jerko ga je debelo pogledal in zbežal na cesto med otroke. Tadek pa je nenadoma utihnil in se zamislil.

Čarodej v jetniški celici

Artist Houdini si je na nenavaden način pridobil svetovni sloves. Trdil je, da lahko pobegne iz vsake jetnišnice, čeprav mu vklenejo roke in noge v verige. V Ameriki je potem tudi dokazal svojo trditev. Dal se je zapreti v celico smrti, to je v celico, kamor zapirajo tiste zločince, ki so obsojeni na smrt. Vklenili

so mu roke in noge v težke verige in zaklenili vrata z vsemi varnostnimi pripomočki. A glej čudež! Čez pol ure se je prikazal Houdini čil in zdrav iz celice. V Berlinu se je dal vklenjen na rokah in nogah vreči v Sprevo in je pred tisočglavo množico v nekaj trenutkih brez verig priplaval na vrh. Kako se mu je to posrečilo in v čem je bil njegov »trik«, ni mogel nihče dognati, sam pa tudi ni nikomur zaupal.

JUTROVČKI PIŠEJO

Dragi stric Matie! Prav lepo Te prosim, objavi v svojem listu priloženo pesmico, da bodo Jutrovčki vedeli, kako živimo pri nas:

Naša šola.

Tam v prvi klopi
Vinko, Mrak sedita,
v desko modro gledata
resno se držita.

V zadnji in predzadnji klopi
pa sedimo mi, ki smo najbolj navihani.
To smo: jaz in Rado,
Jože in pa Lado.

V četrti klopi Slugov Lado
žalosten sedi,
ker mu Rado v odmoru
pretipal je kosti.

Kogovšek pa je moder ves,
vedno le prebira knjige,
a če ga prime pravi bes
tovarišem pokaže fige.

Kaj pa naš gospod učitelj?
On je moder mož!
Njegovi prejšnji mesti
bila sta Stari trg in Lož.

Pri Radotu v zadnji klopi
pa modrujem jaz.
Bistro gledam in zapišem
ves ta šolski špas.

Ladislav Brus, uč. III. r. v Hotedršici

Dragi stric Matie! Že več let kaj rad prebiram mlado Jutro, oglašam se Ti, pa danes šele prvič. Ker živimo v Nišu, se v šoli učim cirilico, doma pa se vežbam v latinico, tako da že čitam srbske in slovenske pravljice. Da se pridružim Tvojemu natečaju, Ti pišem, da imam največje veselje v šoli s čitanjem in risanjem. Zvesto čitam mlado Jutro. Naš rod, prebral sem Cicibana, Kozel Bodeža, Rdečo kapico, Snegulčico, pravljice iz devete dežele in še mnogo drugih. Izmed vseh se mi najbolj dopadejo pravljice iz devete dežele, ker je življenje tam tako sladko. Te lepo pozdravlja

Dušan Cener, uč. I. razr. v Nišu.

Dragi stric Matie! Odgovarjam Ti na vprašanje: »Kateri šolski predmet mi je najbolj všeč?« Najrajši imam matematiko in prirodopis. Pri prirodopisni uri nam gospa profesor razlaga o živalih. V drugem polletju smo prešli že na botaniko, v kateri spoznavamo najrazličnejše rastline. Matematika mi je pri srcu, ker vem, da mi bo tudi v poznej-

ših letih dostikrat koristila.

Ali imaš še tisti požrešni koš? — V mnogih trgovinah dobiš velik zamašek, s katerim lahko zapreš svojemu požrešnemu košu usta. Upam, da je vsem Jutrovčkom ta moj nasvet po volji. Lepo Te pozdravlja

Milka Jakelj, dijakinja II. a razr. drž. real. gimnazije v Ljubljani.

Ljuba Milka! Tvoj nasvet je bil tudi meni zelo všeč. Takoj sem kupil velik zamašek in zamašil požrešnemu košu usta. Zdaj so vsa pisma naših Jutrovčkov varna! A kaj pomaga — ko danes zaključimo svoj natečaj in do prihodnjega se bo zamašek gotovo že obrabil. Srčno Te pozdravlja
stric Matie.

Povest o beraču in kraljici. Nekoč je živel v deveti deželi kraljica v lepem gradu. Po cesti pride berač, a ta berač je bil preoblečen čarovnik. Berač se pred gradom ustavi in prosi za milodar. Kraljica pa mu reče: »Nič ti ne dam! Dobro vem, da si bogat!« Čarovnik odide in zažuga kraljici s pestjo. Lepega dne gre kraljica v gozd. Čarovnik jo v gozdu sreča in jo takoj spozna. Ustavi se pred njo in hitro reče: »Čira — čara, kraljica naj postane žaba!« Ko mine nekaj tednov, se odpravi mlad kralj iz Indije Koromandije v gozd. Ko zagleda grdo žabo, jo vzdigne in z vso močjo trešči ob tla. In glej, čudo! Žaba se razpoči in kraljica iz nje skoči! Kraljica je mlademu kralju tako všeč, da se pri priči zaroči z njo. In danes, da, prav danes slavita poroko, a grdi čarovnik od zavisti umre.

Gnidovec D., uč. II. a razr. na Vrtači v Ljubljani.

★

Dragi Jutrovčki!

Zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti spisov tehle Jutrovčkov:

Gregorič Edvard, uč. IV. c razreda v Mur. Soboti, Saša in Mit ja Skubie, uč. ? razr. v Hrušici 36, Šorn in Zupančič, dijaka ? razr. v Ljubljani, Kramaršič Roman, uč. III. b razr. v Šiški, Matko Kosec uč. II. razr. osn. šole na Polju pri Ljubljani, Vidič Zofija, Weiss Ana, Vidič Marija, Mohar Marija in Učar Angela, učenke slovenskega razreda v Mozlju, srez Kočevje, Koman Viktor, dijak gimn. v Ljubljani, Zora Bizjakova, uč. I. razr. višje nar. šole v Mariboru.

Razdelitev nagrad objavimo v prihodnji številki. Uredništvo.

Manica:

Vol, pav in petelin

Na njivi za hišo je oral gospodar z volom. Sredi dopoldneva je orač ustavil delo, vrgel pred utrujenega vola naročaj mrve, sam pa je stopil v hišo, da použije kos kruha.

V tem se približata volu pav in petelin. Oba silno oholo dvigata svoji glavi.

»Ali si, ubogi volek, že videl v svojem življenju kaj lepšega, kot je moj bleščeči rep«, reče pav in se pri tem prevzetno razceperi. »Pač škoda, dragi sivec, da je tvoja dlaka tako siromašna!«

Nato zakukurika petelin:

»Moj rep sicer ni tako lep kakor pavov, ampak moj glas, moje petje, to nekaj velja! Smiliš se mi, voliček moj, da ne znaš kar nič peti!«

»Vesta kaj«, odgovori vol, »vajine vrline le kar obdržita zase! Privoščim jih vama prav iz srca. Jaz namreč ne utegnem misliti niti na pisano obleko, niti na kakršno koli petje, ker moram trdo delati, drugače vidva bahača ne bosta imela kaj zobati!«

Zdajci pav in petelin upogneta svoji ošabni glavi ter vsa osramočena hitro odkurita.

Križanka »Klovn«

Vodoravno: 2. šaljivec, 4. pesniška oblika, 5. industrijska rastlina.

Navpično: 1. narodno glasbilo, 2. simbol počasnosti, 3. zimsko prevozno sredstvo.

Rešitev križanke »Lastovka«

Vodoravno: 2. Krk, 4. gorila, 8. tiger, 9. samovar.

Navpično: 1. dobrotta, 2. kg, 3. Krim, 5. igo, 6. lev, 7. ara.

Kvadrat IV.

	1	2	3	4
1				M
2				A
3				T
4	M	A	T	I

1. pojav ob nevihti, 2. vodna žival, 3. vrsta dela, 4.—.

Rešitev kvadrata III.

1. gumb, 2. udar, 3. mati, 4. brin

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 28 zlogov:

a — aj — al — bo — bud — ca —
 čo — da — dr — du — e — en — ga —
 glas — ka — kal — klen — la —
 ma — niš — ov — pič — plar — raz —
 re — rie — sa — tom 14 besed pomena: 1. drevo, 2. domača žival, 3. trg v Dalmaciji, 4. planinsko cvetje, 5. drobna materija, 6. pivska posoda, 7. številka, 8. ptič, 9. žitarica, 10. objavljenje, 11. golob, 12. jezero v Severni Ameriki, 13. slikarski pripomoček, 14. vodna rastlina — da bodo tvorile začetne črke od zgoraj navzdol in končne črke od zgoraj navzdol verz o jugoslovanski trobojki in Jugoslaviji

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih števil »Mladega Jutra« so pravilno rešili: Ručigaj Ljubica, uč. IV. razr. na Vranskem, Zadnik Gusti, uč. II. razr. na Ledini v Ljubljani, Persida Vorina, uč. osnovne šole pri Uršulinkah v Ljubljani, Megušar Roman, uč. III. a razr. osn. šole v Šiški pri Ljubljani, Gnidovec D., uč. II. razr. na Vrtači v Ljubljani, Cener Dušan, učenec I. razreda v Nišu.

D. Z.: Tvoja dopisnica je strica Matice zelo razveselila. Članek bomo objavili v eni izmed prihodnjih števil.

J. P.: Naši ženski listi »Žena in dom«, »Ženski svet« itd. prinašajo stalne priloge za ročna dela. Tam boš gotovo našla primeren vzorec, Dalmatinski vzorci se vezejo s križci, slovenski in hrvaški pa s pečkim vbodom. Sicer boš pa itak našla pri vsakem vzorcu točen popis.